

Полтавська державна аграрна академія

Матеріали

49-ї науково-методичної конференції

викладачів і аспірантів

«Гармонізація взаємодії закладів вищої освіти з ринком

праці»

21-22 лютого 2018 року

м. Полтава

УДК 378.147

ББК 74.58

М 34

Редакційна колегія:

Шульга Л. В., начальник навчального відділу, доцент кафедри маркетингу,
к.е.н., доцент

Браславець Т. М. – керівник виробничої практики

Колесніченко І. А. – методист навчального відділу

Ткаченко Д. Р. – секретар навчального відділу

Ком'ютерний набір – автори тез

Комп'ютерна верстка – **Ткаченко Д. Р.**

***Відповідальність за правильність наведених статистичних даних,
фактів та посилань на інформаційні джерела несуть автори тез***

Матеріали 49-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів
«Гармонізація взаємодії закладів вищої освіти з ринком праці».– Полтава: РВВ
ПДАА, 2018. – 207 с.

Значення іноземних мов в системі гармонізації взаємодії закладів вищої освіти з ринком праці	
Сахарова Л. М., старший викладач	80
Напрями удосконалення системи освіти в контексті гармонізації відносин з ринком праці	
Березіна Л.М., д.е.н., професор	82
Оптимізація освітніх послуг у відповідності до потреб ринку праці	
Вакуленко Ю. В., к.с.-г.н., доцент; Костоглод К. Д., доцент.....	84
Основні вимоги ринку праці до спеціалістів маркетингових підрозділів підприємств	
Писаренко В. В., д.е.н., професор; Льовин А. С., аспірант	86
Особливості формування освітніх пропозицій за результатами моніторингу ринку праці	
Миколенко І. Г., к.е.н., доцент	88
Підготовка спеціалістів для об'єднаних територіальних громад	
Писаренко В. П., д. держ. упр., професор	91
Проблеми взаємодії освіти і виробництва	
Світлична А. В., к.е.н., доцент; Махмудов Х. З., д.е.н., професор; Михайлова О. С., к.е.н., доцент; Калашник О. В., к.т.н., доцент; Писаренко С. В., к.с.-г.н., доцент	93
Проблеми працевлаштування молоді та сучасні методи пошуку роботи	
Дядик Т. В., к.е.н., доцент	95
Ринок праці та ринок освітніх послуг: сучасні тенденції взаємодії	
Помаз Ю. В., к.і.н., доцент; Помаз О. М., к.е.н., доцент	97
Формування інформаційно-комунікаційної компетентності здобувачів вищої освіти як запорука їх успішного працевлаштування	
Протас Н. М., к.с.-г.н., доцент	99
<i>ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ</i>	105
Актуальність взаємодії аграрних вузів з роботодавцями	
Сакало В. М., к.т.н., доцент; Мінькова О.Г., к.с.-г.н.	105
В пошуках ефективної взаємодії вищої освіти та роботодавців	
Лапенко Т. Г., к.т.н., доцент; Дудник В. В., к.т.н.	107
Взаємодія викладача з ринком праці через удосконалення застосування інформаційних і комунікаційних технологій в освітньому процесі вищої школи	
Шенгерій Л. М., д.філ.н., професор	109
Взаємодія ринку праці та ринку освітніх послуг як фактор їх гармонізації	
Дрожчана О. У., старший викладач; Дударь Н.І., завідувач лабораторії	110
Взаємодія сфери вищої освіти на регіональному ринку праці на підставі компетентнісного підходу	
Опара Н. М., доцент, к.с.-г.н.	112
Використання САПР у підготовці фахівців галузі знань «Механічна інженерія»	
Яхін С. В., к.т.н., доцент; Литвиненко Ю. Б., завідувач лабораторією	114
Гармонізація взаємодії закладів вищої освіти з ринком праці – необхідна умова підготовки фахівців	
Іванкова О. В., к.т.н., доцент	117
Математична компетентність як невід'ємна складова процесу формування фахівця-аграрія	
Флегантов Л. О., к.фіз.-мат.н., доцент; Овсієнко Ю. І., к.пед.н., доцент; Рижкова Т. Ю., старший викладач	119
Перспективи працевлаштування випускника інженерно-технологічного факультету в аграрному секторі	
Ляшенко С. В., к.т.н., доцент	121
Поняття ринку праці, потреба та механізми його регулювання	
Дорошенко С. В., старший викладач; Сівцов О. В., старший викладач	123

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАПОРУКА ЇХ УСПІШНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Протас Н. М., к.с.-г.н., доцент

Тенденції розвитку сучасного суспільства мають переважно техногенний характер. Сучасний світ побудований на базі комп'ютерних систем, які мають місце фактично в усіх сферах діяльності людини. Електронні інформаційні технології (ІТ) глибоко проникли в промисловість, техніку, науку, повсякденне життя, стали невід'ємною ознакою, яка характеризує сьогодення та рівень розвитку країн.

Впровадження нових інформаційних технологій є виявом і одночасно основою складного соціально-економічного і науково-технічного процесу – інформатизації суспільства. Як показує досвід розвинених країн, інформатизація сприяє забезпеченню національних інтересів, поліпшенню керованості економікою, розвитку наукомістких виробництв і високих технологій, зростанню

продуктивності праці, вдосконаленню соціально-економічних відносин, збагаченню духовного життя та подальшій демократизації суспільства [2].

Складовою частиною і найпершою умовою інформатизації суспільства є інформатизація освіти – процес підготовки людини до повноцінного життя в умовах сучасного інформаційного світового співтовариства, до продуктивного використання інформації та знань на основі широкого використання обчислювальної техніки й засобів телекомунікації.

Метою даного дослідження є узагальнення поняття та обґрунтування доцільності формування інформаційно-комунікаційної компетентності у здобувачів вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства для подальшого успішного працевлаштування фахівців.

Нині система освіти відчуває значний поступ інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та їхній вплив на навчально-виховний процес, на навчання молоді. Інформаційно-комунікаційні технології та засоби стають простішими в користуванні, спрямовані на зберігання значних обсягів відомостей та даних, призначені для того, щоб людина якнайшвидше почала використовувати їх для власних навчальних, професійних потреб та організації дозвілля. Хмарні обчислення, які спрощують доступ громадян до відомостей та даних, дозволяють здійснювати швидкі та ефективні кроки для вдосконалення виробництва, навчання, професійного та особистісного розвитку, зокрема розвитку системи освіти, потребують відповідного володіння необхідним рівнем компетентності у сфері ІКТ.

Формування ІК-компетентності здобувачів і педагогів, як основних суб'єктів навчального процесу, сьогодні є ключовим у системах освіти економічно розвинених країн. Особливо важливим вбачаються знання сучасних комп'ютерно-орієнтованих систем, вміння застосовувати ІКТ згідно з потребами, для навчання та роботи, високий рівень інформаційної культури.

Поняття «інформаційна компетентність» достатньо широке і визначається на неоднозначно (В.Л.Акуленко, Н.В.Баловсяк, М.Г.Дзугоева, О.Б.Зайцева, А.Л.Семенов, Н.Ю.Таїрова, О.М.Толстих). Дослідженням у галузі інформаційної компетентності присвячені роботи Н.І.Гендіної, Ю.С.Зубова, С.Д.Каракозова, О.А.Кизика, Н.Х.Насирової, В.А.Фокєєва і інших. Ряд учених розглядає інформаційну компетентність як складову професійної компетентності, а до задач розвитку інформаційної компетенції відносять збагачення знаннями і вміннями з області інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій; розвиток комунікативних, інтелектуальних здібностей; здійснення інтерактивного діалогу в єдиному просторі. На думку А.Н.Зав'ялова, інформаційна компетентність – знання, вміння, навички і здатність їх застосовувати при розв'язуванні задач з використанням засобів нових ІТ. В.В.Недбай визначає інформаційну компетентність як здатність знаходити, оцінювати, використовувати і повідомляти відомості у всіх їх видах і представленнях. П.В.Беспалов використовує поняття інформаційно-технологічна компетентність для позначення вмінь і навичок роботи фахівця з інформаційними ресурсами та інформаційними технологіями [1].

Таким чином, можна визначити інформаційну компетентність як

інтегративне утворення особистості, яке віддзеркалює її здатність до визначення інформаційної потреби, пошуку відомостей та ефективною роботи з ними у всіх їх формах та представленнях – як в традиційній, друкованій формі, так і в електронній формі; здатності щодо роботи з комп'ютерною технікою та телекомунікаційними технологіями, здатності щодо застосування їх у професійній діяльності та повсякденному житті [3].

Інформаційна компетентність включає три компоненти: інформаційну (здатність ефективною роботи з повідомленнями у всіх формах їх подання); комп'ютерну або комп'ютерно-технологічну (уміння та навички щодо роботи з сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням); процесуально-діяльнісну (здатність застосовувати сучасні засоби ІКТ до роботи з інформаційними ресурсами та розв'язування різноманітних задач).

Поряд із поняттям «інформаційна компетентність» часто використовуються такі поняття, як «комп'ютерна компетентність», «комп'ютерна грамотність», «технологічна грамотність», «інформаційна грамотність», «інформаційна культура». При цьому слід відмітити різний підхід авторів до трактування цих понять.

У нових умовах формування професійно значимих якостей випускника вищого навчального закладу повинне бути орієнтованим не стільки на обсяг і повноту конкретного знання, скільки на здатність самостійно поповнювати знання, ставити і вирішувати різноманітні задачі, висувати альтернативні рішення, виробляти критерії добору найбільш ефективних з них. Досягнення цієї мети в значній мірі залежить від рівня інформаційної культури.

Інформаційна культура – це систематизована сукупність знань, умінь, навичок, що забезпечує оптимальне здійснення індивідуальної інформаційної діяльності, спрямованої на задоволення як професійних, так і непрофесійних потреб в інформації. Тобто, це вміння цілеспрямовано працювати з інформацією та використовувати її для одержання, обробки та передачі інформації, застосовувати комп'ютерні інформаційні технології, сучасні технічні методи й засоби. Інформаційну культуру майбутнього фахівця формує весь навчальний процес закладу вищої освіти.

Поняття інформаційної культури сформувалось у межах інформаційного суспільства, коли інформація стала головним стратегічним ресурсом і були створені нові технології для її збереження та обробки.

Швидке зростання ролі інформаційних ресурсів у житті суспільства, розвиток систем зв'язку і телекомунікацій, що забезпечують інтенсивний обмін відомостями між людьми та можливість доступу до інформаційних ресурсів найрізноманітнішого призначення є об'єктивними причинами реструктуризації зайнятості населення. Уже сьогодні можна виділити нові тенденції, що, найімовірніше, значною мірою визначатимуть особливості соціально-економічної структури інформаційного суспільства: формування нової структури зайнятості населення, насамперед, в інформаційній сфері; поява нових професій інформаційного профілю і орієнтації; розшарування суспільства за рівнями використання інформаційних ресурсів і послуг. За результатами опублікованих прогнозів американських учених-футурологів, у 30-х роках нинішнього століття

у сфері інформатики та обслуговування працюватиме 60% робочої сили, у промисловості і в сільському господарстві – тільки 10%, 10% залишаться безробітними [2].

Аналізуючи сучасний стан ринку праці України, доводиться говорити про зростання рівня безробіття. Рівень безробіття по Україні за перше півріччя 2017 року складає 9,6% від економічно активного населення 15-70 років (9,4% за аналогічний період 2016 року, 9,3 % – за 2016 рік). За віковою структурою найвищий рівень безробіття серед молоді віком 15-24 роки: 17,8 % (23,1 % від загального числа безробітних), 25-29 років – 11,4% (11,6%). Тобто, серед зареєстрованих безробітних більше третини становить молодь у віці до 35 років. Значний відсоток молоді – випускники закладів освіти.

У структурі зареєстрованих безробітних станом на 01.11.2017 р. близько 50 % – особи, що мають вищу освіту, а в деяких регіонах України цей показник сягає до 70%. За причинами незайнятості у 2016 році на третьому місці – не працевлаштовані після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів (15,6 % безробітного населення).

У 2017 році певною мірою зросла кількість вакансій (станом на 01.11.2017 р. на одну вакансію в середньому по Україні претендувало 4 безробітних, станом на 01.11.2016 – 6 осіб), але ж одночасно зросли й вимоги роботодавців до працівників з точки зору професійного рівня, досвіду роботи та додаткових вмінь.

Тому виникає потреба пошуку шляхів підвищення конкурентоспроможності здобувачів на ринку праці. Конкурентоспроможність випускників значною мірою залежить від якості оволодіння сучасними знаннями, ступеня інформаційної культури, вміння швидко мислити, діяти та приймати рішення.

Нами були проаналізовані оголошення про вакансії на українських сайтах пошуку роботи. Роботодавці висувають певні вимоги до потенційних працівників. Звичайно, основні вимоги до претендентів – відповідність освіти займаній посаді, глибокі професійні знання. Необхідним і важливим фактором при прийнятті на роботу того чи іншого працівника є комп'ютерні вміння та навички.

Треба констатувати, що ще кілька років назад вимога щодо вміння працювати на ПК з'являлася лише в окремих оголошеннях у вакансіях на престижні посади і саме таке вміння претендента давало йому перевагу і у більшості випадків гарантувало працевлаштування. Наразі ж практично у кожному оголошенні є вимога – вільне володіння ПК. Якщо ж така вимога не зазначена, – то не тому, що це непотрібно, а тому, що це є умовою «за замовчуванням». Звичайно, ми говоримо не про робітничі спеціальності. Тому, зазначити в резюме «володіння ПК» – вже не достатньо, щоб отримати переваги в інших претендентів на посади.

Умовно можна виділити три рівня користувачів ПК, а, відповідно, і вимог до них, що зустрічаються в тих чи інших оголошеннях: початковий (загальні відомості про ОС і знання деяких базових програм ПК); середній (знання базових та офісних програм: вміння працювати в текстовому редакторі,

виконувати обчислення, створювати графіки, звіти в табличній формі, готувати презентаційний матеріал); впевнене володіння комп'ютером (не тільки знання ОС, базових та офісних програм, але і професійних (для бухгалтерів – це 1С, для секретарів – бази даних, для веб-дизайнера – CMS, для «рекламників» – спеціалізовані графічні редактори тощо). Сьогодні все частіше в оголошеннях є вимоги навиків роботи з конкретним спеціалізованим програмним забезпеченням.

Враховуючи зазначене, претендентам на посаду важливо правильно здійснити опис навичок роботи з комп'ютером в своєму резюме. Як радять фахівці, щоб отримати перевагу, треба зробити цей розділ резюме структурованим. Спочатку дати оцінку собі як користувачу ПК у цілому, потім описати навички в області спеціалізованих програм; а щоб список був ще більш структурованим, варто об'єднати навички і програми в групи, якщо їх багато. Ось як для прикладу можна описати загальний рівень володіння комп'ютером: «Досвідчений користувач. Відмінне володіння пакетом MS Office (Word, Access, Excel, Power Point,), знання графічних редакторів (Picture Manager, Photoshop, CorelDRAW), робота з електронною поштою (Outlook Express). Впевнена робота з різними браузерями (Opera, Firefox, Chrome, Amigo, Internet Explorer). Навички роботи з операційними системами Linux і Windows».

Незважаючи на вимоги щодо знань спеціального ПЗ, присвячувати всю дисципліну під час навчання у ЗВО опануванню конкретної програми – не має сенсу, оскільки слід нагадати, що час і комп'ютерні знання швидкоплинні. Те, що вивчалось на 1 курсі, не завжди є актуальним на час завершення навчання. В останні роки ІКТ розвиваються настільки стрімкими темпами, що нові методи, розробки, ідеї в галузях комп'ютерних дисциплін з'являються мало не щодня. Одночасно стрімко наростає об'єм новітньої інформації в різних комп'ютерних галузях. Тому нашою задачею є навчити вчитися, сформувані вміння здобувати, знаходити і використовувати нові знання, в тому числі і знання з ІКТ.

У цьому аспекті бажаним було б неперервне навчання комп'ютерних дисциплін. На першому курсі важливо узагальнювати відомості з інформатики, вивчати основи інформаційних технологій, де надати теоретичні знання та сформувані практичні навички роботи з загальнозживаними програмами. Надалі упродовж навчання у закладі вищої освіти постійно працювати з ПК, використовувати інформаційні технології при вивченні дисциплін загальної та професійної підготовки. На старших же курсах – бажано вивчати дисципліни, пов'язані із використанням інформаційних технологій в тій чи іншій галузі, де будуть вивчатися прикладні аспекти використання спеціального ПЗ. Лише так можна отримати ґрунтовні знання і, при необхідності, опанувати будь-яку програму, що знадобиться при працевлаштуванні.

У навчальному процесі вищої школи важливим є дотримання принципу наступності знань і послідовності розвитку, згідно з яким зміст навчального предмета, що вивчається, завжди повинен пов'язуватися з попереднім матеріалом, органічно виходити з нього, розвиваючи і поглиблюючи його. З цим принципом пов'язані безперервність освіти, а сучасному шукачу роботи треба вчитися все життя.

Отож надання здобувачам ґрунтовних фахових знань; формування інформаційно-комунікаційної компетенції; вивчення іноземних мов; розвиток особистісних якостей, таких як комунікабельність, вміння працювати в команді, здатність до швидкого «реагування», здатність мислити на перспективу, організованість, трудова дисциплінованість дозволить завтрашнім випускникам конкурувати на ринку праці і знайти достойну роботу.

Список використаних джерел

1. Баловсяк Н.Х. Структура та зміст інформаційної компетентності майбутнього спеціаліста [Електронний ресурс]./ Н. Х. Баловсяк // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова.– Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова. – № 4 (11).– 2006. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/888>.

2. Паршуков С. В. Інформаційна культура студента: [Навчальний посібник з курсу «Інформаційна культура студента»] / С. В. Паршуков.– Умань: ФОП Жовтий О. О., 2014. – 121 с.

3. Формування інформаційно-комунікаційних компетентностей у контексті євроінтеграційних процесів створення інформаційного освітнього простору : Посібник / [О. В. Білоус, О. О. Гриценчук, І. В. Іванюк та ін.]; за заг. ред. Бикова В. Ю., Овчарук О. В.; НАПН України, Ін-т ін-форм. технол. і засобів навч. – К.: Атіка, 2014. – 212 с.

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ

**49-ї науково-методичної конференції
викладачів і аспірантів**

«Гармонізація взаємодії закладів вищої освіти з ринком праці»

Підп. до друку 09.02.2018. Формат 60x90^{1/16}. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 14. Обл.-вид. арк. 0,7. Тираж 250 пр. Зам. 1.
Гарнітура Times New Roman Cyr.

Видання та друк – Редакційно-видавничий відділ Полтавської державної аграрної академії
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2174 від 26.04.2005 р.
Адреса: 36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3.